

คน โง่โง่ ดั ย ศ
ก็ ไม่ เกิด ประ โย ช น์

ผู้มีปัญญาทราบดีอยู่แล้ว
ย่อมประพาสสิ่งที่ไม่เป็นประโยชน์แก่ตน
ย่อมปฏิบัติเพื่อความเบียดเบียนตน และคนอื่น

คนโง่ได้ยศก็ไม่เกิดประโยชน์

๒๕๖

จุดมุ่งหมายของการเกิดมาเป็นมนุษย์คือการไปสู่อายุต-
นิพพาน การจะทำให้ได้เช่นนั้น ใจต้องสะอาดบริสุทธิ์ ต้องหลุด
พ้นจากกิเลสอาสวะทั้งปวง ที่คอยบังคับบัญชาให้เราเวียนว่าย
ตายเกิด โดยต้องอาศัยวิธีการทำหยุดทำนิ่งที่ศูนย์กลางกาย
ฐานที่ ๗ ด้วยวิธีการอย่างถูกวิธี ทำสม่ำเสมอทุกวัน ถ้าทำ
วันหนึ่งแล้วหยุดไปหลายๆ วันก็ไม่ได้ผล เพราะว่าชั่วโมงหยุด
ชั่วโมงนิ่ง ชั่วโมงกลางนั้นน้อยไป แต่ถ้าทำสม่ำเสมอทุกวัน
ในทุกอิริยาบถ ให้ใจคุ้นกับศูนย์กลางกายฐานที่ ๗ เมื่อทำบ่อย
จะคุ้นเคย จนกระทั่งเราไม่ใช่สิ่งแปลกหน้าสำหรับศูนย์กลางกาย
ไม่เข้าศูนย์กลางกายจะต้อนรับเรา ใจของเราจะอยู่ที่ตรงนั้น
ตลอดเวลา ไม่ว่าเราจะอยู่ในอิริยาบถใด จะทำภารกิจอันใดก็ตาม
ใจจะไม่เคลื่อนออกจากศูนย์กลางกาย หากเราทำได้แบบนี้
ร่างกายของเราจะเป็นฐานรองรับความบริสุทธิ์ภายใน
กระแสธรรมภายในก็จะไหลผ่านตัวเราตลอดเวลา ทำให้เรา
สมปรารถนาในชีวิตได้

มีวาระพระบาลีใน ทุมเมธชาดก ความว่า

“ยส ลหุธาน ทุมเมโธ	อนตถ จรติ อตตโน
อตตโน จ ปเรสณจ	หีสาย ปฏิปชชติ
ผู้มีปัญญาทรมได้ยศแล้ว ย่อมประพฤตสิ่งที่ไม่เป็น	

คนใจได้ยศก็ไม่เกิดประโยชน์

๒๕๓

ประโยชน์แก่ตน ย่อมปฏิบัติเพื่อความเบียดเบียนตน และคนอื่น”

สมบัติพัสถานบริวารทั้งหลายเป็นสิ่งที่ทุกคนต่างปรารถนา เพราะสิ่งเหล่านี้จะเป็นเครื่องอำนวยความสะดวกให้กับเจ้าของ และยังทำให้เป็นที่ยอมรับของบุคคลในสังคมอีกด้วย ผู้มีปัญญา จึงแสวงหาและรักษาไว้ซึ่งสมบัติเหล่านั้นให้เพิ่มพูนงอกงามยิ่งขึ้นไป อีกทั้งพวกพ้องบริวารก็เป็นสมบัติอีกประการหนึ่งที่เรียกว่าบริวารสมบัติ ยิ่งมีมากก็ยิ่งดี ยิ่งเป็นบริวารที่ดีมีความรู้ความสามารถมากเท่าไร ยิ่งต้องหวงแหน และทะนุถนอมเอาไว้ให้ดี เพราะคนเราจะเป็นผู้นำที่มั่นคงถาวรได้นั้นต้องอาศัยบุคคลรอบข้างเหมือนหมู่ม้าไม่มีเยอะเท่าไรก็ยิ่งช่วยกันต้านพายุแรงลมได้มากเท่านั้น ฉะนั้น บุคคลผู้มีความรู้และแสวงหาบริวารที่มีความรู้ความสามารถ และพยายามดึงความรู้ความสามารถของเขาออกมาใช้ให้เกิดประโยชน์สูงสุด เพื่อการพัฒนาองค์กรและประเทศชาติสืบไป

มีบุคคลบางประเภท แทนที่จะภาคภูมิใจในบริวารของตน กลับอิจฉาริษยาในความรู้ความสามารถของเขา และพยายามหาทางทำลายเขา ซึ่งเท่ากับทำลายตนเองด้วย เพราะภูเขาสองใหญ่ย่อมประกอบไปด้วยก้อนหินทั้งก้อนเล็กและก้อนใหญ่

คนโง่ได้ยศก็ไม่เกิดประโยชน์

๒๕๘

หากไม่มีก้อนหินก้อนดินเล็กๆ น้อยๆ แล้ว ภูเขาจะตั้งอยู่ได้อย่างไร บุคคลที่ทำเช่นนี้ถือว่าไม่ฉลาด ยิ่งหากเป็นบุคคลที่มัวเมาในยศ ก็ยังเป็นการเบียดเบียนตน และบุคคลอื่นๆ ให้ได้รับความลำบาก และความทุกข์ ดังเรื่องราวที่เกิดขึ้นแล้วในอดีต ดังนี้

*เมื่อพระบรมศาสดาประทับอยู่ ณ พระวิหารเวฬุวัน ได้ทรงทราบว่า ภิกษุทั้งหลาย ต่างพากันกล่าวโทษของพระเทวทัต ในธรรมสภาว่า แม้พระเทวทัตมองดูพระพักตร์อันทรงสิริเหมือนดวงจันทร์เต็มดวง และพระอัฐภาพอันประดับด้วย อนุพยัญชนะ ๘๐ และมหาปฐิสลักษณะ ๓๒ ประการของ พระผู้มีพระภาคเจ้าแล้ว ก็ไม่อาจยังจิตให้เลื่อมใสได้ มิหนำซ้ำ ยังอิจฉาริษยาอีกด้วย ยังมีผู้กล่าวว่า ธรรมดาพระพุทธรเจ้าทั้งหลายทรงประกอบด้วยอริศีล อริจิต อริปัญญา ยากที่ใครจะหยั่งถึงก็ยิ่งเพิ่มแรงริษยามากขึ้นอีก

ครั้นพระศาสดาเสด็จมาถึงแล้วตรัสถามภิกษุถึงสาเหตุของการสันทนากัน เมื่อทราบความนั้นแล้วจึงตรัสว่า “ดูก่อน ภิกษุทั้งหลาย มิใช่แต่ในบัดนี้เท่านั้น ที่เทวทัตกระทำการริษยาต่อเรา ในเมื่อมีผู้กล่าวถึงคุณของเรา แม้ในปางก่อนก็เคยทำมา

คนโง่ได้ยศก็ไม่เกิดประโยชน์

๒๕๕

แล้วเช่นกัน” ทรงนำเรื่องในอดีตมาตรัสเล่าว่า

ในอดีตกาล ครั้นพระราชามครครองราชสมบัติในกรุง-
ราชคฤห์ พระบรมโพธิสัตว์บังเกิดในกำเนิดช้างเผือก ถึงพร้อม
ด้วยรูปสมบัติคุณลักษณะทุกประการ และยังได้เป็นมงคลหัตถิ
ของพระราชาก็ด้วย เมื่อถึงวันมหรศพ พระราชาโปรดให้
ประดับตกแต่งบ้านเมืองให้งดงามดังเทพนคร และเสด็จขึ้นสู่
มงคลหัตถิอันประดับด้วยเครื่องอลังการพร้อมสรรพ ทรง
กระทำประทักษิณด้วยราชานุภาพอันยิ่งใหญ่ มหาชนยินดีการ
ประทักษิณของพระราชฯ เห็นสรีระอันงามเลิศด้วยสมบัติของ
มงคลหัตถิ ต่างพากันพรรณนามงคลหัตถิเชื่อนั้นว่า มีรูปงาม
การเดินสง่างาม กิริยาท่าทางองอาจ สมบูรณ์ด้วยคุณลักษณะ
อย่างแท้จริง พญาช้างเผือกนี้สมควรยิ่งที่เป็นคู่บุญบารมีของ
พระเจ้าจักรพรรดิ

พระราชาทรงสดับเสียงสรรเสริญมงคลหัตถิ ห้าม
พระทัยที่จะริษยาไม่ได้ ทรงคิดว่า วันนี้แหละจะให้มันตกเขา
ตายให้จงได้ ทรงรับสั่งให้ตามควาญช้างมา แล้วตรัสถามว่า
“ช้างนี้ฝึกดีแล้วหรือ” ควาญช้างกราบทูลว่า “ข้าแต่สมมติเทพ
ข้าพระองค์ได้ฝึกมาดีแล้วพระเจ้าข้า” พระราชาตรัสท้วงว่า “ยัง
ฝึกได้ไม่ดี” แม้ควาญช้างจะกราบทูลยืนยันว่า ฝึกมาดีแล้ว

คนโง่ได้ยศก็ไม่เกิดประโยชน์

๓๐๐

พระองค์ยังตรัสว่า “ถ้าฝึกดีจริง เจ้าสามารถให้มันขึ้นไปบนยอดเขาเวปุลละได้หรือ” คว้าญช้างทูลว่า “ได้พระเจ้าข้า”

พระราชาสต์จลงจากหลังช้าง แล้วให้นายคว้าญช้างขึ้นนั่งแทน เมื่อคว้าญช้างนั่งบนหลังช้างแล้ว จึงไล่ขึ้นสู่ยอดเขาเวปุลละ ส่วนพระราชาวัดล้อมด้วยเสนามาตย์ได้เสด็จตามไปด้วย จากนั้นพระองค์รับสั่งให้คว้าญช้างไล่ช้างไปยืนใกล้ปากเหว พลังตรัสขึ้นว่า “เจ้าบอกว่า ช้างเชือกนี้ฝึกมาดีแล้ว ถ้าเช่นนั้น เจ้าจงให้มันยืน ๓ ขา”

คว้าญช้างให้สัญญาญช้าง พร้อมกล่าวว่า “พ่อเอ๋ย เจ้าจงยืน ๓ ขาตามพระดำรัสของพระราชบิดา” พระราชาตรัสบอกอีกว่า “ให้ช้างยืนด้วยเท้าหน้าทั้งสอง” พระโพธิสัตว์ทำตามนั้น ได้ยกเท้าหลังทั้งสองขึ้น ยืนด้วยสองเท้าหน้า จากนั้นพระราชตรัสบอกให้ยืนด้วยสองเท้าหลังอีก เท่านั้นยังไม่พอ พระราชายังตรัสสั่งให้ช้างพระโพธิสัตว์ยืนขาเดียว ถึงกระนั้น ช้างพระโพธิสัตว์ก็สามารถยืนขาเดียวตามพระดำรัสทุกประการ

เมื่อทำให้พญาช้างตกเหวไม่ได้ พระราชาจึงตรัสขึ้นว่า “ถ้ามีความสามารถจริง ก็จงให้ช้างยืนบนอากาศเถิด” คว้าญช้างฟังดังนั้น คิดว่า ทัวชมพุกวียิป ช้างที่ฝึกดีเช่นกับช้างนี้ไม่มีอีกแล้ว พระราชาประสงค์จะให้ช้างตกเหวตายเป็นแน่ จึง

คนโง่ได้ยศก็ไม่เกิดประโยชน์

๓๐๑

กระซิบที่หูของข้างว่า “พ่อเอ๋ย พระราชาประสงค์จะให้เจ้าตก
เหวตาย เจ้าไม่คู่ควรกับพระองค์เลย ถ้าเจ้ามีความสามารถจริง
จงพาเราเหาะไปสู่พระนครพาราณสีเถิด”

พญาข้างพระโพธิสัตว์ผู้เพียบพร้อมด้วยบุญฤทธิ์ได้ฟัง
อย่างนั้น จึงอธิษฐานจิตไปยืนอยู่กลางอากาศในบัดนั้นเอง
ขณะเดียวกัน ความขำได้กราบทูลพระราชาว่า “ข้าแต่มหाराช
ข้างนี้ถึงพร้อมด้วยบุญฤทธิ์ ไม่คู่ควรกับผู้มีบุญน้อยมีปัญญา
ทราวมเช่นพระองค์ แต่คู่ควรกับพระราชาผู้เป็นบัณฑิตถึงพร้อม
ด้วยบุญเท่านั้น ธรรมดาคนมีบุญน้อยเช่นพระองค์ แม้ได้
พาหนะดีเลิศเช่นนี้ ก็มิได้รู้ถึงคุณค่า รังแต่จะยังสัตว์ผู้มีบุญ
และลาภยศสิริสมบัติให้ฉิบหายไป”

จากนั้น ความขำได้ให้พญาข้างโพธิสัตว์เหาะตรงไปยัง
เมืองพาราณสีทันที เมื่อถึงพระลานหลวง ข้างโพธิสัตว์หยุด
ลอยอยู่ในอากาศ ทำให้ทั่วทั้งพระนครเกิดโกลาหล เสียงแซ่ซ้อง
เอิกเกริกทั่วเมืองว่า “ข้างเผือกของพระราชาของเรามาทาง
อากาศ ได้หยุดลอยอยู่ที่ท้องพระลานหลวงแล้ว” พวกราชบุรุษ
รีบไปกราบทูลพระราชาทันที

พระราชตรัสขึ้นว่า “ถ้าเจ้ามาเพื่อเป็นอุปการะแก่เรา
เชิญเจ้าจงลงยืนเถิด” พระโพธิสัตว์จึงลงมายืนบนท้องพระ-

คนโง่ได้ยศก็ไม่เกิดประโยชน์

๓๐๒

ลานหลวง ความรู้ข้างก้าวลงมาถวายบังคมพระราชา พระราชา
ตรัสถามว่า “พ่อคุณมาจากไหนกัน” ความรู้ข้างทูลตอบว่า
“มาจากเมืองราชคฤห์ พระเจ้าข้า” จากนั้นได้กราบทูลเรื่องราว
ทั้งหมด พระราชาตรัสว่า “พ่อคุณ การที่พ่อมาที่นี่ เป็นการดี
และน่าชื่นชมจริงๆ” ทรงดีพระทัยมาก ได้แต่งตั้งพญาข้างใน
ตำแหน่งมณฑลหัตถิ และแบ่งราชสมบัติทั้งหมดออกเป็น ๓ ส่วน
ส่วนหนึ่งได้พระราชทานแก่พระโพธิสัตว์ ส่วนหนึ่งแก่นาย
ความรู้ข้าง อีกส่วนหนึ่งของพระองค์

พระองค์ทรงปกครองพลนิกรโดยธรรม นับตั้งแต่
พระโพธิสัตว์มาราชสมบัติทั่วทั้งชมพูทวีปก็อยู่ในครอบครอง
ของพระเจ้าพาราณสี ทำให้พระองค์ได้เป็นพระราชาผู้ยิ่งใหญ่
ทั่วชมพูทวีปที่เปี่ยมด้วยทศพิธราชธรรม ครั้นจบพระธรรมเทศนา
พระพุทธองค์ตรัสประชุมชาดกว่า “พระราชาเมื่อครั้งนั้นได้
มาเป็นพระเทวทัต พระเจ้ากรุงพาราณสีได้มาเป็นพระสารีบุตร
นายความรู้ข้างได้มาเป็นพระอนนท ส่วนพญาข้างได้มาเป็นเร
ตถาคตนั่นเอง”

จากเรื่องนี้ จะเห็นได้ว่า สิ่งที่เป็นสิริมงคลคู่ควรกับผู้
บุญเท่านั้น คนบุญน้อยได้มาแล้วแทนที่จะใช้ให้เกิดประโยชน์
เพื่อสร้างเสริมบารมีให้เพิ่มขึ้น กลับไม่ทำเช่นนั้น กลับคิดอิจฉา

คนโง่ได้ยศก็ไม่เกิดประโยชน์

๓๐๓

รียาหาทางทำลายของมงคล คนมีบุญมากเท่านั้นที่รู้คุณค่า
ของที่มีสิริมงคล และสามารถดั่งศักยภาพสิ่งดีนั้นนั้นออกมาใช้
ให้เกิดประโยชน์อย่างเต็มที่ สิ่งที่ดีหรือโอกาสอันดีที่เป็นสิริ-
มงคลจึงเกิดขึ้นกับผู้เป็นเจ้าของ เราทุกคนก็เช่นกัน ได้สิ่งที่ดีที่
ประเสริฐคือได้พบพระพุทธศาสนา รู้จักวิธีการเข้าถึงพระรัตนตรัย
ซึ่งเป็นสิ่งที่ประเสริฐสุดแล้ว ให้หวงแหน และรักษาไว้อย่างชีวิต
จะได้เป็นที่พึ่งที่ระลึกของเราทั้งในภพนี้และภพหน้าตลอดไป

